

**Att möta elevers olika
behov på fritidshemmet
och förstå att situationer
spelar roll för hur vi ska
bemöta och agera**

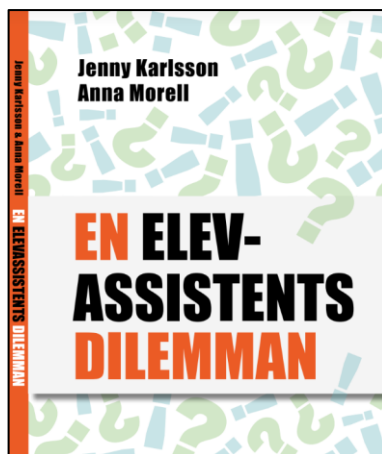
KUL 2025

MOVE pedagogik

Föreläsningens innehåll

- Förhållningssätt som bidrar till att förstå behov bakom beteenden
- Rimlighet i krav som ni kan ställa på elev och elevgrupp
- Vikten av att kartlägga för att bättre få syn på oss själva i verksamheten och bättre förstå elev och elevgrupp

MOVE
pedagogik

Anna Morell och Jenny Karlsson

Följ oss gärna på:

Instagram: [move.pedagogik](https://www.instagram.com/move.pedagogik)

FB: [move pedagogik](https://www.facebook.com/move.pedagogik)

Hemsida: www.movepedagogik.se

Vad blir svårt?

Prata med dem som sitter närmast om vilka situationer på fritidshemmet och i skolan som ni upplever som svåra? Vilka sådana kämpar ni med och får svårt att få till?

Svåra situationer?

- Morgon fritids
- Övergången från skola till fritids (morgon och em)
- Styrda aktiviteter på fritidshemmet
- Fria aktiviteter på fritidshemmet
- Förflyttningar
- Att avsluta en aktivitet och städa undan
- Samlingar och genomgångar
- Stötta elev i klassrum
- Stötta flera elever i samma klassrum
- Mellis
- Göra val - "vad ska jag göra idag?"

Från ”Klumpa ihop”- till att se olika moment

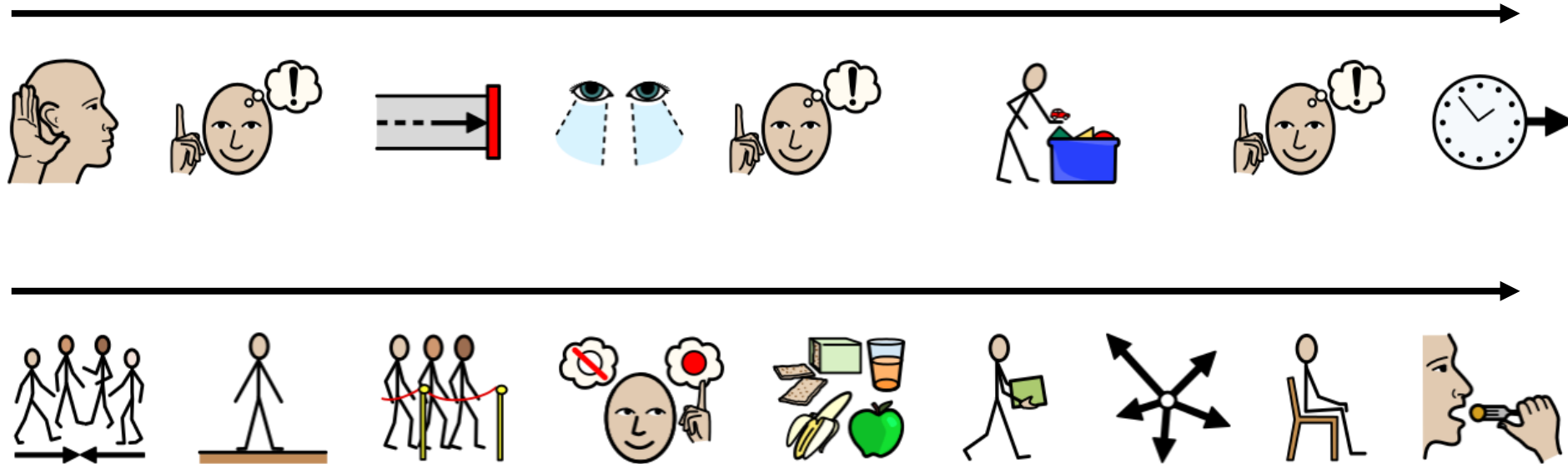
Vilka moment ingår egentligen i :

- Mellis
- Samling
- Avsluta en aktivitet
- Gå in från utelek

Välj en situation och prata med den som sitter närmast. Tänk till kring vad barnen egentligen behöver göra från början till slut kopplat till den ”ihopklumpade” situationen ni väljer.

Komplext? Var egentligen blir det svårt?

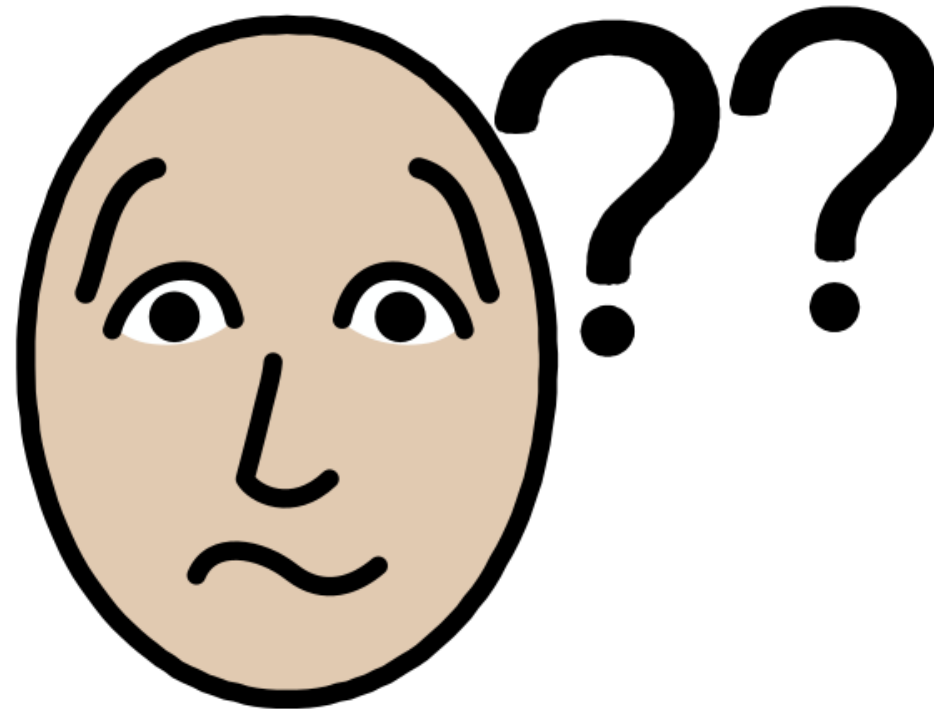
Avsluta och gå och kaka mellis

När vi vet **VAR** kan vi lättare komma på **HUR** vi ska göra praktiska lösningar på både generell och individuell nivå – var är vi otydliga och vad är vår förväntan?

Hur ska elever/eleven (eller vi själva) förstå om vi ”klumpar ihop”

**Vad är en
förväntan? När
förväntan inte
möts uppstår
problemet?
Vilken förväntan
har ni svårt att
mötas i?**

- Viktigt att förstå att **den vi möter inte alltid äger problemet.**
Det är förväntningar **vi har** på dem eller situationen som gör det krockar.
- Vad vill vi få fram i situationen? **Varför är det viktigt för oss** att vår förväntan möts vår?
- Utifrån vad vi eventuellt vet om gruppen/eleven/VH, **är vår förväntan rimlig?**

Funktionshinder uppstår i mötet med miljön

**Kraven kan överstiger ens förmåga i en
viss situation**

Vet gruppen eller individen:

- Vad innebär situationen, sammanhanget? Vad förväntas jag säga eller göra? (begriplighet, tydlighet)
- Har jag kompetens och funktionsförmåga att lösa situationen? (hanterbarhet)
- Varför är det viktigt? (meningsfullhet)

Vart blir det svårt för gruppen? Eleven?

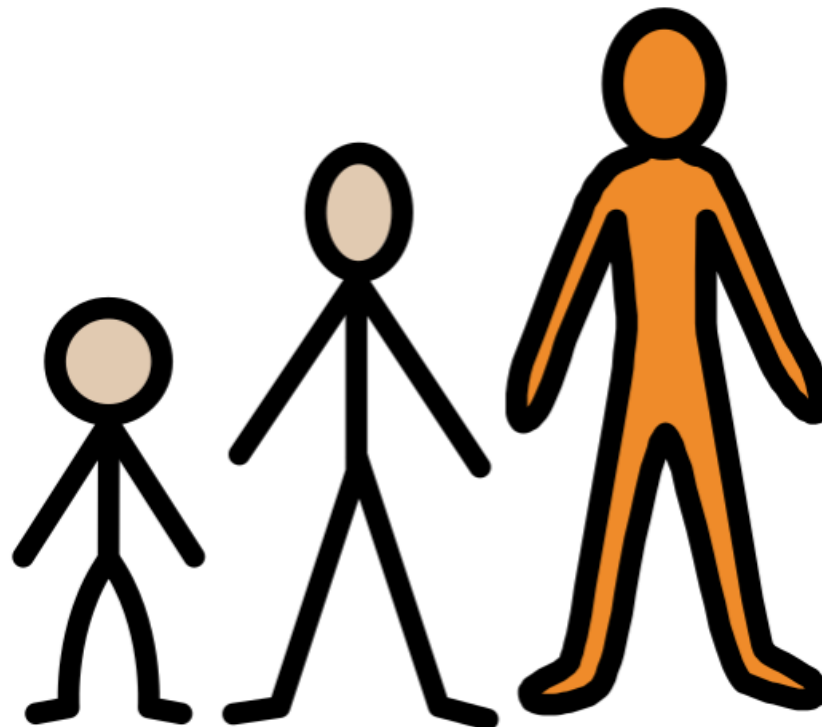
Widgitsymboler © Widgit Software/Symbolbruket AB 2024 | www.symbolbruket.se

A grid of seven circular icons with Swedish labels:

- Kommunikation och information
- Planering och organisation
- Sinnesintryck och motorik
- Uppmärksamhet
- Impulsivitet och aktivitet
- Tidsuppfattning
- Flexibilitet

Kan det vara vår tydlighet som är problemet?

Vem har makten att förändra?

Kartlägga oss själva?

Kartläggning utomhusaktiviteter

1. Vi har en klar planering över aktiviteter under månaden?

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10

2. Vi har en klar planering över aktiviteter under veckan?

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10

3. Vilka aktiviteter som gäller under veckan och dagen är synliga (finns uppsatta för dem att se) för eleverna |

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10

4. Pedagogerna på vår avdelning känner till målen i läroplanen kopplat till utomhusaktivitet

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10

5. Aktiviteterna vi har utomhus på vårt fritidshem har tydlig förankring i läroplanen

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10

6. Vi har satt medvetna mål med vad utomhusaktiviteterna syftar till

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10

7. Vi ser till att aktiviteterna utomhus är varierande så att de passar alla elever

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10

8. Runt utomhusaktiviteterna finns en tydlig planering med en ansvarig pedagog

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10

9. Vi ser till att aktiviteterna utomhus är uppbyggda och planerade så att de passar alla elever

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10

Utomhusaktiviteter ni ser att eleverna tycker om:

Utomhusaktiviteter som brukar bli "stökiga":

Analys kring varför vissa fungerar och andra inte (tänk utifrån planering, ansvarig, tydliggjorda)?

Utifrån kartläggningen ovan (titta på siffor), vad kan ni se?

Områden som fungerar bra:

Förbättringsområden:

Kartlägga lärmiljön och organisationen kring elever – vad finns det för brister som utgör hinder?

Checklista 1 – lärmiljö

Klassrum/lokal:

Pedagoger:

Förmåga	Svårighet	Förslag på kompensation	Finns	Finns ej	Behövs	Behövs ej	Åtgärdat datum
Kommunikation	Svårt att ställa frågor om var och vem	Orienteringstavlor på skolan (övergripande).					
		Tydliga skyltar på skolans alla byggnader					
		Fotografier och skyltar på respektive dörr i skolan som visar vem eller vad som finns där.					
	Svårt att be om hjälp Svårt med helhetsintryck	Lärare använder tydliga namnskyltar.					
		Skyltar med information när man är tillbaka om man är borta.					
		Skyltar som visar vart olika material finns.					
		Visuellt stöd i att be om hjälp, tex via ett "hjälpkort" på bänken.					
Samma typsnitt på skyltar i klassrum och skola.							

<https://www.gothiakompetens.se/elevhalsa-kartlaggning>

Arbete med tydliggörande i lärmiljön

- Se alla miljöer som lärmiljöer!
- Var möts vi oftast av ”stök” och svårigheter i verksamheten? Hur är det organiserat där? Hur har vi tydliggjort?
- Kliv i i miljön med ”elevens” utifrånperspektiv.
- Ta hjälp av varandras ögon. Titta in och kartlägg varandras miljö.

Checklista för tydliggörande information	Ja	Nej
Svarar jag/vi på frågan VAD vi ska göra?		
Svarar jag/vi på frågan VARFÖR (syfte) vi ska göra det?		
Svarar jag/vi på frågan VAR vi ska vara?		
Svarar jag/vi på frågan NÄR vi ska göra det?		
Svarar jag/vi på frågan HUR (på vilket sätt) vi ska göra uppgiften/aktiviteten?		
Svarar jag/vi på frågan HUR LÄNGE vi ska hålla på?		
Svarar jag/vi på frågan med VEM/VILKA eleven ska arbeta tillsammans med?		
Svarar jag/vi på frågan VAD SKA JAG GÖRA SEDAN?		
Har jag/vi ett tydliggörande visuellt stöd över hela dagen?		
Har jag/vi ett tydliggörande visuellt stöd över lektionen/aktiviteten?		
Har jag /vi ett tydliggörande visuellt stöd över rasten?		
Har jag /vi övrig information (t.ex. klassvärdar, födelsedagar, veckobrev, dagens ord etc.) på samma tavla?		
Är tavlan och dess information begriplig för eleven?		
Är tavlan och dess innehåll hanterbar för eleven?		

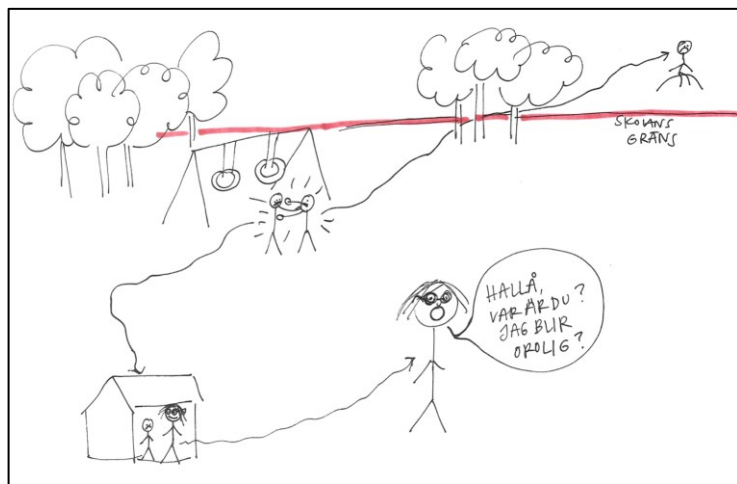
Göra enklare kartläggningar för att lyssna in eleven och få fram elevens tankar om sin situation

Så här vill jag ha det på fritids

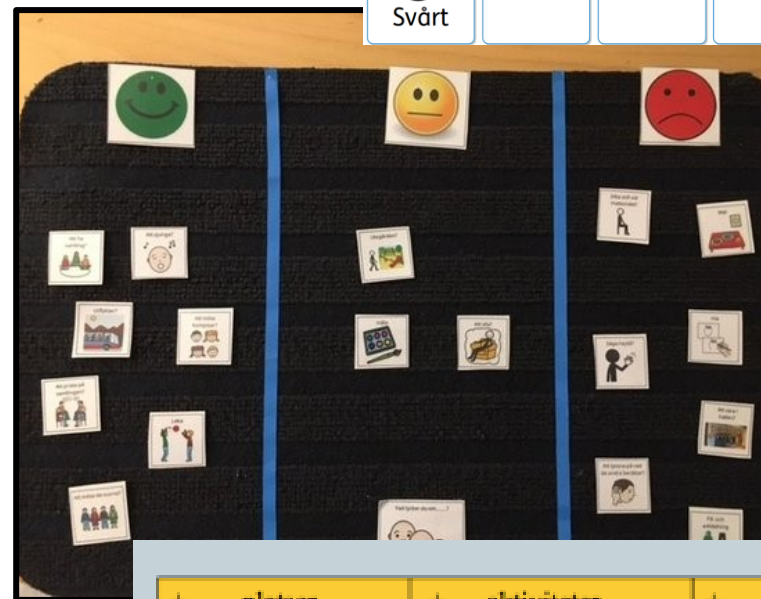
Planera, påbörja och genomföra aktiviteter

- Det är bra om mina föräldrar får veta om temadagar, aktiviteter och annan information så att de kan påminna mig.
- Jag tycker att det är bra att ha schema med bildstöd så att jag vet vad som ska hända på fritids.
- Jag vill veta de olika stegen i en uppgift innan jag börjar med uppgiften.
- Jag vill bli förberedd på det som ska hända under dagen eller längre fram innan jag kommer till fritids.
- Jag behöver hjälp av en vuxen för att kunna planera och välja vad jag ska göra.
- Jag vill att vuxna bestämmer vad jag ska göra
- Jag behöver ha hjälp med att sätta igång och avsluta aktiviteter.
- Jag behöver en påminnelse innan jag ska avsluta en aktivitet.

Ida Rosqvist och Julia Andersson

Dåligt	1	2	3	4	5	Jättebra
Svårt	1	2	3	4	5	Lätt

+ platser -		+ aktiviteter -		+ lektioner -	
+ 6 biblioteket	Matsalen -10	Lyssna på bok +7	Friluftsdag -8	Swilåstid +10	Idrott -7
Lenas rum (special-lösrum) +4	NO-salen -5	Enskilt arbete vid datorn +9	Grupparbete -7	Historia +4	Matte -3
Hemma vid datorn +9	På bussen -4	Gå på bio = 8	Äta frukost -5		

Är vi för verbala?

<https://www.gothiakompens.se/elevdelaktighet-i-skolan-p77413592>

Workshop Kapprum – ta på kläderna för att gå ut

Bildkälla: nsab.se

- Titta på situationen. Hur ser situationen ut. Vad kräver själva situationen för funktionsförmågor. (se olika funktioner)
- Vad krävs av eleven i situationen? Vilka funktioner behöver hen för att klara den? (se olika funktioner)
- Vilka krav och förväntningar kräver situationen?
- Vilka krav och förväntningar ställer jag/vi som pedagoger i situationen?
- Vad kan bli utmaningar för elever?
- Hur ser vi till att krav som ställs på elever i denna situation är rimliga? Har alla möjlighet att klara dem?
- Hur hade man kunnat tänka kring situationen utifrån funktioner? Vad behöver ni som pedagoger ta hänsyn till i ert planerande av situationen? Kan man göra annorlunda, behövs det?
- Hur hade er skola/avdelning kunnat arbeta med situationen på ett tydliggörande och delaktigt sätt?

Sammanfattning

- ”Klumpa” inte ihop situationer – ta reda på var i kedjan det blir svårt?
- ”Funktionshinder” eller ”stök” uppstår ofta när krav överstiger funktionsförmågan eller när ni är otydliga.
- Vilka förväntningar ställer ni? Är de rimliga?
- Lyssnar ni på eleverna/eleven?
- Vikten av att kartlägga för att bättre få syn på oss själva i verksamheten och vet var vi ska börja.

Hoppas vi ses igen!

Vill ni lära er mera och fördjupa er så kontakta oss gärna!

Följ oss gärna på Instagram

[move.pedagogik](https://www.instagram.com/move.pedagogik)

Vid frågor maila till:

movepedagogik@gmail.com

TACK för att ni har
lyssnat!

Frågor, reflektioner?

